

EX DOCTRINA
DE
VENATIONE
CAPITA QVAEDAM
PRAESIDE

ERNESTO MARTINO CHLADENIO D.
SERENISSIMO PRINCIPI ELECTORI SAXONIAE A
CONSILII AVLAE AC IVSTITIAE DECRETALIVM PROFES-
SORE PVBLICO FACVLTATIS IVRIDICAE ORDINARIO ET
SENIORE EIVSDEMQUE H. T. DECANO CONSISTORII EC-
CLESIASTICI DIRECTORE CVRIAE PROVINCIALIS
ET SCABINATVS ASSESSORE

D. VII. MAII A. R. S. MDCCCLXVII

IN AVDITORIO MAIORI

PVBLICE VENTILANDA

PROPONIT

IOANNES GOTTLIEB VNTEVTSCH

WEIDA - VARISCVS.

VITEMBERGAE

LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII
ACADEMIAE A TYPIS

DE
VENATIONE

I

 AM late patet RES VENATORIA, ut fere per omnes artis nostrae partes illa se diffundat. Etenim non modo IURIS CIVILIS et FEVDALIS, sed etiam reliquorum iurium est obiectum. Ius CANONICVM, uti odio habet uenationem, non tantum ARENARIAM et OPPRESSIVAM, sed etiam SALTVOSAM, ita praefertim turpe ducit, clericum cum uenabulo et cinctum canibus conspici, id-
eoque serio hoc agit, ut clerum ab exercitio uenationis arceat, propositis grauissimis poenis, quibus plectendus uenator clericus. Ius PV-
BLICVM,

BLICVM, praeter cetera illustria argumenta, in doctrina de muneribus Palatinis exponit officium VENATORVM IMPERII, *derer Reichs Jaegermeister*, et praecipue SUPREMI VENATORIS IMPERII, *des Roemischen Reichs Obristen Jaegermeisters*, quae dignitas Landgrauis Thuringiae et Marchionibus Misniae ab Imperatore CAROLO IV. anno 1350 collata, et postea tum ab Imperatore LEOPOLDO anno 1661. tum etiam a IOSEPHO I. anno 1708 renouata et confirmata est. Huc etiam referendae materiae de syluis Imperii, *denen Reichs Forsten*, de Iudicio Caesareo-Forestali Norico, de comitibus sylvarum et forestorum Imperii, aliaque similes. Deinde nec ius CRIMINALE expers est rei uenatoriae. Hoc enim prospicit, ut ferae tutae praestentur ab ausu feripetarum, propositis poenis uariis, pro uarietate tum sylvarum, tum ferarum. Denique etiam Ius MILITARE rem uenatoriam curat. Nimirum leges militares, non nostrae tantum patriae,

patriae, sed etiam exterarum prouinciarum, ne milites feris insidentur, serio cauent, et infidiantibus grauissimas poenas minantur.

II

MVLTOPERE dissentiunt Doctores in explicanda quaestione, an, si iurisdictio utraque, superior et inferior, Vafallo concessa, uenatio comprehendatur. In affirmantem sententiam procliuus est HENRICVS A ROSENTHAL in *Traët. Iur. Feud. Cap. V. Concl. 94. n. 8.* qui docet, iurisdictioni in dubio cohaerere uenationem. Eidem sententiae fauere uidetur SCHILTERVS *Exerc. IV. §. 18.* et, teste BERGERO in *Oecon. Iur. Lib. 2. Tit. 2. §. 8. n. 5.* itemque HOMBORGIO *Respons. Helmstad. Consil. 289. n. 10.* eadem quandoque obtinuit in Dicafteriis. Alii contra negatiuae subscribunt. Conf. HVLD. AB EYBEN in *Diss. de Iure uenandi §. 14. in Opp. eius pag. 788.* et STRYKIVS in *Responsio*, quod recenset AHASV. FRITSCHIVS in *Corp. Iuris Venatorio Forestalis Part.*

II. pag. 905. his praesertim uerbis: *welches abermabls dadurch bekraefftiget wird, daß, secundum communem opinionem ab initio superioris seculi receptam, die Jagden mit der Iurisdiction ihre bestaendige Connexitæet gehabt, wie solches attestiret KNIPSCHILT de Ciuit. Imp. Lib. 2. c. 7. n. 6. SEBAST. MEDIC. de Venat. qu. 2. p. 2. n. 4. ZASIVS Vol. 2. Consil. 6. dabey auch ob amissam iurisdictionem ad amissum ius uenandi ein Schluß gemachet worden; Ob nun gleich diese Sententia heut zu Tage nicht approbiert wird, sondern Jagden und Gerichte voellig unterschieden bleiben etc.* Et hanc quidem sententiam negantem analogiae iuris conuenire defendemus in conflictu.

III

EXPEDITVM quidem est, concessionem uenationis MINORIS ad MAIOREM uenationem extendi non posse, nec, si uenatio simpliciter concessa, maiorem simul concessam uideri, sed saltem MINOREM intelligi. Hoc tamen

men dubitari potest, et dubitatum fuit, anne inuestito *mit der hoben Jagd*, nulla MINORIS mentione facta, tacite simul concessa uideatur VENATIO MINOR. At dubitationem uincit regula, quam in interpretandis priuilegiis et aliis concessionibus, quae regalia concernunt, sequimur, nimirum quod a specie regalis ad aliam speciem argumentum duci tuto nequeat, sed tantum concessum uideatur, quantum in concessione expressum. Confer. LEVCHTII *Consil. Altdorff. Vol. II. Resp. 44. num. 32. et 33.*

IV

VENATIONEM ferarum tribus his classibus absolui, maiori, media et minori, communis fere est doctrina, neque illa in Saxonia suo fundamento destituitur. In ipsis enim legibus uenatoriis, in Saxonia promulgatis, et praecipue in MANDATO REGIO de anno 1717. non solum haec diuiso expresse probatur, sed etiam, quae animalia ad quamlibet classem referenda, nominatim exprimitur. At recentiori aetate accessit

sit quarta classis. Videlicet Phasianis, quibus in
 allegato MANDATO REGIO locus inter feras
 primi ordinis assignatus erat, postea coeperunt
 ab his distingui, eorumque uenatio soli princi-
 pi est reseruata, ita ut ea nec his, quibus uena-
 tio maior concessa, permittatur, nisi concessio-
 nem specialem impetrauerint. Audias uerba
 MANDATI REGII *die Ausetz-Heeg- und Schieß
 auch Fangung derer Fasane betreffend d. d. 7. Mart.
 1741. §. 10. diweil Unsere gnaedigste Intention
 hauptsacchlich dahin mit gebet, daß ohne besonde-
 re von Uns oder Unsern Herrn Vorfabren an der
 Chur erbaltene Fasanerie Concessionen niemanden,
 wer der auch sey, erlaubet, eigenmaechtiger Weise
 Fasanerien anzulegen, am allerwenigsten Fasane
 schießen oder fangen zu lassen, wenn gleich ein oder
 andere mit der Hoben- Mittel- oder Nieder- Iagd
 ausdrücklich beliehen, So befehlen Wir etc. Copio-
 sius de hoc argumento, ut de reliquis Phasiani
 praerogatiuis, dictum est in Diss. PRAESIDIS de
 Iure Phasianorum eorumque Banno, de anno 1752.*

CLERICI nomine et officio indignam rem esse uenationem, iterum iterumque inculcant canones et decreta Pontificum, quibus nouam auctoritatem dedit Concilium Tridentinum *Sess. 24. c. 12.* Certe sat fundamenti haberet haec doctrina, si ea uel sola hac ratione niteretur, quod clericus, uagando per syluas, facile fraudem faciat curae animarum et sacrorum, cui totus uacare debet. Sed aliam, eamque duplicem, rationem, suggerunt *c. 11. Dist. 86. et c. 1. Dist. 34.* Altera his uerbis exprimitur: *Esau uenator erat, quoniam peccator erat.* Hoc autem argumento nihil absurdius esse iudicauit BOEHMERVS in *Iure Eccles. Prot. Lib. V. Tit. 23. §. 4.* Altera: *uenatorem nunquam legimus sanctum.* Sed neque hanc rationem aliquid ponderis habere, quisque facile intelliget. Maxime uero illa fallere uideatur inde ab eo tempore, quo exercitatissimi uenatores, EVSTACHIUS et HVBERTVS, coetui Sanctorum adscripti sunt, et rei uenatoriae

B

patroni

patroni et tutelares haberi coeperunt. De utroque hoc uenatore sancto uid. IO. PETR. DE LVDEWIG *in Diss. de Venatu eiusque regali Diss. 7. pag. 59. et 65.*

VI

VENATIONE concessa, concedenti non competere IUS CONVENANDI, sed illam priuatiue et abdicatiue uideri concessam, praeiudicio firmat BERGERVS *Elect. Discept. For. Part. II. pag. 1960.* Et uere haec sententia suum robur habet. Attamen illa quodammodo uideatur limitanda. Sine dubio ea obtinet, si uenatio iure FEVDI uel VSUSFRUCTVS concessa. Secus uero, si iure PRECARIJ uel FAMILIARITATIS. Imo quoque manifestum est, eam uim suam perdere, si cuius regionis mos ita fert, ut domino territorij simpliciter competat ius conuenandi, quocumque demum titulo concessum sit ius uenandi. Conf. HERTIVS *in Diss. de Superioritate territoriali §. 41. in Opusc. Tom. II. p. 304.* et GOTH. CHRIST. LEISERVS *Jur. Georg. Lib. 3. cap. 12. n. 70.*

VII

VIVARIIS continere greges ferarum uariis generis, ibidemque uenationem obire, et olim, iam inde ab antiquissimo tempore, Principum delictum fuit, et nunc est. Priuatos etiam quondam uiuaria in fundis suis libere instituisse, antiquitas testatur. Sed, ex quo tempore uenatio regalibus accenseri consuevit, simul haec libertas ita coepit restringi, ut plerorumque Doctorum consensus sit, priuatis, syluas uenatorias munimentis cingere, absque Principis concessione, non licere, quod argumentum tractat B. CHRISTOPH. LVDOV. CRELLIVS in *Diss. de Iure Viuariorum §. 13.* et plenius in Programmate, quod eidem Dissertationi adiectum est. Quid uero, si Vasallus, in cuius fundo feudali uiuarium feris instructum habetur, decedat? an hoc cum grege ferarum cedet successori feudali, an uero allodiali? Neutrum simpliciter affirmari potest. At, si quaeras, cui cedat uiuarium, et cui coetus ferarum, quae illo continentur? tutius affirmatur, illud cum fundo feudali ad successorem feudalem, hunc uero ad allodii heredem transire.

ARENARIA uenatio, quam etiam AMPHITHEATRALEM dicunt, non modo antiquitatis, sed etiam iurisprudentiae utriusque, est obiectum. Ius Canonicum illam uocat artem nequissimam, et non modo agentes, sed etiam spectantes, grauissimi peccati reos pronunciat, *c. 8. 9. et 10. Dist. 86.* Ius Romanum uero eos, qui uenatorium ludum pro mercede exercent in arena, infamiae nota dignos, ideoque a postulando remouendos esse decernit, *L. 1. §. 6. de Postulando et L. 2. §. 5. de his, qui notantur infamia.* Tum Imperator ALEXANDER in *L. ii. C. de inoff. Testam.* patri, qui non ipse arenarius, concedit potestatem exheredandi filium, arenariae uenationi deditum, addita ratione: *nam talem filium merito quis INDIGNVM sua successione iudicat.* Eandemque exheredationis causam repetit IVSTINIANVS in *Nou. 115. cap. 3. §. 4.* De iis, qui ad LVDVM VENATORIVM damnati, uid. *L. 8. §. 11. et 12. de Poenis.*

ULB Halle

3

005 361 745

EX DOCTRINA
DE
VENATIONE
CAPITA QVAEDAM

1767
15/9
6

PRAESIDE
ERNESTO MARTINO CHLADENIO D.
SERENISSIMO PRINCIPI ELECTORI SAXONIAE A
CONSILII AVLAE AC IVSTITIAE DECETALIVM PROFES-
SORE PVBLICO FACVLTATIS IVRIDICAE ORDINARIO ET
SENIORE EIVSDEMQUE H. T. DECANO CONSISTORII EC-
CLESIASTICI DIRECTORE CVRIAE PROVINCIALIS
ET SCABINATVS ASSESSORE

D. VII. MAII A. R. S. CIO DCCLXVII
IN AVDITORIO MAIORI
PVBLICE VENTILANDA

PROFONIT
IOANNES GOTTLIEB VNTEVTSCH
WEIDA - VARISCVS.

VITEMBERGAE
LITTERIS CAROLI CHRISTIANI DÜRRII
ACADEMIAE A TYPIS